

Säkerhet vid fasad- och takarbete

Detta dokument samt medföljande checklista är framtagna för att underlätta att hålla en hög säkerhet under byggprocessen vid fasadrenovering. Informationsmaterialet är framtaget för att ge information och riktlinjer om vilka regler och lagar som gäller för säkerhetsarbete vid tilläggsisolering av fasader.

Själva principen för säkerhet under byggtiden handlar om att hålla en god ordning på arbetsplatsen, ha tillgång till släckutrustning och tydligt skyltad utrymningsväg. Säkerhetstänkandet ska omfatta både de som befinner sig i byggnaden och de som arbetar med fasadrenoveringen.

I begreppet god ordning innefattas både dokument (intyg, instruktioner, APD-plan) och metodik. Den till synes enkla metoden att hålla arbetsmaterial och avfall samlat på inhägnat område har visat sig framgångsrik. Dock måste detta tydligt kommuniceras inom arbetslaget för att samtliga involverade ska förstå hur viktigt detta är.

En hög medvetandegrad är nyckeln till en hög säkerhetsnivå. Kraven på brandskyddets nivå är höga, och ska utföras av sakkunnig. Vid planeringen ska den sakkunnige förutsätta att brand kan uppkomma, och om byggnaden är äldre kan en uppdatering av befintligt brandskydd behöva göras.

Om flera entreprenörer arbetar med byggnaden samtidigt ska dessa samverka vad gäller säkerheten, och förekommer det svetsarbeten, ska personalen ha relevant utbildning för att känna till och uppfylla samtliga säkerhetskrav.

Det ska finnas uppgifter på vem som är ansvarig för brandskyddet på arbetsplatsen, kan lämpligen anslås på central säkerhetsstation.

En APD-plan, Arbetsplatsdispositionsplan, upprättas när så är lämpligt, förslagsvis rubricerad "Hantering av risker vid fasadrenovering", se ref 7.

En Arbetsmiljöplan, enligt AFS 1999:3, ska upprättas och i denna kan APD-planen ingå som en del, se ref 5.

Det är viktigt att en brandskyddssakkunnig ansvarar för planering av brandskydd och utrymnings säkerhet.

Tänk på:

- att arbeta med oskyddad isolering så kort tid som möjligt.
- att om brand uppstår i byggnaden kan den sprida sig till en annan brandcell via fasaden om den är oskyddad. En brandgardin kan stävja förloppet.
- att en brand utifrån bör försvåras genom att förvara brännbart byggmaterial lämpligen sex meter från byggnaden, helst inhägnat för att undvika skadegörelse.
- att marken under ska hållas fri från brännbart material.
- att en hög säkerhet kan avgöras av god ordning och reda, vilket innebär material samlat på avsedda platser, avfall i uppmärkta kärl, kännedom om var släckvatten finns, alla utrymningsvägar hålls fria, och att insatsmöjligheterna är goda. Mera om detta i finns återgivet i Brandskyddsförningens handbok.
- att brandskyddsinformation för varje plan bör finnas vid säkerhetsstationen, alltså den varselmärkta enheten med brandredskap och sjukvårdsmateriel.
- att om heta arbeten förekommer ska personalen ha relevant utbildning.
- att det ställs högre krav på brandsäkerheten om området är tätbebyggt.
- att högre krav kan innebära att namngiven brandskyddsansvarig ska finnas på plats, och att namngiven brandvakt ska finnas på plats. Organisation och telefonnummer till kontaktpersoner anslaget på säkerhetsstationen.
- att brandskyddet kan se olika ut beroende på om man är i början, mitt i, eller i slutet av renoveringsarbetet.
- att högre krav kan innebära användande av rörelsedetektorer på byggnadsställningarna.

Exempel på checklista för säkerhet under fasad- och takarbete.

Informationen ska tilldelas de ansvariga och upplysa de berörda i posterna nedan. Brandskydd är en dynamisk process, och denna matris kan användas av entreprenör/säkerhetsansvarig, som en checklista för säkerhet under fasadrenoveringen.

	Beställare/Ägare/Nyttjande- rättshavare	Entreprenör/Säkerhets- ansvarig/ Arbetsgivare	Yrkesarbetare	Myndighet	Räddningstjänst	Boende/Besökande/De som arbetar i fastigheten	Ref
Uppfylls krav ställda av BVL/BVF - -> BBR, "Boverket ByggRegler"?	Ansvarig	Ansvarig					
Uppfylls krav ställda av BÄR, "Boverkets allmänna råd om ändring, BBR 5.8"?	Ansvarig	Ansvarig					1
Uppfylls kraven som ställs av LSO, "Lagen om Skydd mot Olyckor"?		Ansvarig	Informationsmottagare			Informationsmottagare	2
Information om "Heta arbeten"		Ansvarig	Ansvarig Informationsmottagare				3
Information om förvaring		Ansvarig	Informationsmottagare				4, 5
Information om materialhantering		Ansvarig	Informationsmottagare				4, 5
Information om utrymningsvägar och säkerhet för boende		Ansvarig	Informationsmottagare			Informationsmottagare	5, 6
Information om säkerhetsvakter och rutiner		Ansvarig	Informationsmottagare				
Information om intyg och godkända system	Ansvarig	Ansvarig	Ansvarig				
Har Räddningstjänsten och Byggnadsnämnden informerats om projektet?	Ansvarig Ja, datum:	Ansvarig Ja, datum:		Informationsmottagare	Informationsmottagare	Informationsmottagare	

Referenser

1. "Boverkets Byggregler 2012 - BBR Kap 5.8 Krav på brandskydd vid ändring av byggnader"
2. "Lagen om Skydd mot olyckor 2003:778" 2 kap 2§ Byggnadens ägare/nyttjanderättshavare ska förebygga brand, ha utrustning för släckning och livräddning, samt hindra och begränsa skador vid brand. 2 kap 3§ Särskilda krav på kontroll och skriftlig redogörelse för brandskyddet.
3. "Heta arbeten – AFS 1992:9 Smältsvetsning och termisk skärning" 2§ Utbildning ett krav för arbetet, föreskrifter ska finnas tillgängliga. 5§ Brand ska förebyggas. 7§ Ev. behövs släckutrustning, ev. behövs svetsvakt. 8§ Städat där arbetet utförs, platsen helt fri från främmande föremål och fri från ansamlat damm. På sid 22-24 finns kontrollista och anvisningar.
4. "Arbetsmiljölagen (1977:1160)" 2 kap 2§ Allt arbete ska planläggas och anordnas så att det kan utföras i en sund och säker miljö.
5. "AFS 1999:3 Byggnads- och anläggningsarbete" 8§ Arbetsmiljöplan för säker arbetsmiljö och information om arbetsplatsens utformning. 18§ Städning och god ordning på arbetsstället. 19§ Vid planeringen ska särskilt risken för uppkomst och spridning av brand uppmärksammas. 23§ Arbetsstället ska tydligt avgränsas. 27§ Arbetsplatsen ska kunna utrymmas i händelse av brand och arbetstagarna ska snabbt kunna nå säkert område. 28§ Skyltade utrymningsvägar och återsamlingsplatser. 48§ För arbetstagarna förståeliga instruktioner om säkert utförande ska finnas. 49§ Brandredskap ska kontrolleras. 55-56§ Lagring och uppställning av material skyddas för vind, förankras.
6. "SRVFS 2004:3 Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete" Råden tar upp att brandskyddsdokumentationen bör innehålla en kompletterande beskrivning av hur riskerna förändras vid förändringar av byggnader eller anläggningar. Behov kan finnas av att ge riktad information till berörda, såsom besökare och hantverkare. Avgörande är praktiska åtgärder för att upprätthålla brandskyddet. Åtgärder kan vara tekniska, (släckutrustning, utrymningsvägar, brandceller, larm, räddningsvägar, ytskiktets brandklass, skydd mot brandspridning till näraliggande byggnad) eller åtgärderna kan vara organisatoriska (instruktioner, utbildning, information)
7. "Brandskydd på byggarbetsplats – Vägledning SP rapport 2012:11" Organisationen har stor betydelse för framgångsrikt brandskydd på en byggarbetsplats. Betonas kan god intern kommunikation mellan byggherre och entreprenörer, krav på orsaksutredningar av tillbud/skador, och en bra atmosfär för samverkan. Dessa faktorer bör tas upp redan vid protokollförda startmöten. Kap 7 APD-plan, kap 11.2 Fasadisolering, med beskrivning av arbetssätt för att minimera exponeringen av oskyddad fasad.

Frågeställningar kring personsäkerhet

Vem ska vara säker?

- Den som arbetar med fasadrenoveringen
- Den som bor (eller arbetar) i fastigheten och närområdet

Vilka risker finns om brand uppstår?

- För yrkesarbetaren
- För den boende (eller den som arbetar) i fastigheten
- För besökande
- För grannar och i närområde

Vad kan orsaka brand under renoveringstiden?

- Yrkesmässigt
- Boende- eller verksamhetsmässigt
- Medveten skadegörelse

Hur förhindras att brand uppstår pga ökade risker?

-Yrkesmässig säkerhet

Metod; Oskyddat så kort tid som möjligt genom att tidigt lägga grundputs på isoleringen

Utbildningskrav Heta arbeten

Tillgång till släckutrustning

Arbetsplatsen i god ordning

Skriftliga instruktioner

Rätt hantering av byggmaterial

- Boendes, besökares och verksamhetsmässig säkerhet

Metod; Information, del av APD-plan (Arbetsplatsdispositionsplan)

-Hindra skadegörelse

Metod; Inhängnad, avspärrning, vakter, larm, kameraövervakning

Lagring material; Tillräckligt avstånd från byggnaden

Om brand uppstår, hur minimeras skadan?

-För yrkesarbetaren

Utanhållande utrymningsväg får ej blockeras av brand på underliggande våning

Metod; Utrymningsväg ska alltid fungera under arbetets olika faser och ska vid behov justeras inom projektiden

Tillgång till släckvatten. Ev larm.

-För de boende, besökare (eller den som arbetar) i fastigheten

Ordning och reda så att utrymningsvägar hålls fria. Information om återsamlingsplats*

Metod; Ihopsamlade av arbetsmaterial, direkt bortforsling av avfall

*Beakta förhärskande vindriktning vid bestämmande av återsamlingsplats. Detta eftersom det vid all förbränning bildas rök. Det som utgör fara för människan är inte röken i första hand, utan kvävning pga syrebrist. Cellplast vid ofullständig förbränning kan bilda svart rök, vid fullständig förbränning av cellplast bildas endast koldioxid och vattenånga.

Exempel på informationsmall för boende

Information till boende i fastigheten Hus A

Under perioden _____ till _____ så utför vi ett renoveringsarbete på Er husfasad.

Vi är måna om ett väl utfört arbete och att ha en hög säkerhet under byggprocessen.

Vi ber er därför medverka till god ordning och iakttagande av uppskyttade utrymningsvägar som ska vara framkomliga, samt återsamlingsplats vid _____ gatan i händelse av brand.

Entreprenad AB

säkerhetsansvarig Namn Efternamn, Tel...